

aromanian

by *vanghea mihany-steryu*

president, association of writers and artists "aromànj dit machidunii"
(skopje - macedonia)

thanks to *valeriu butulescu*

fragmenti dit càrtsà

ascàpirat

Càndu eshtsà agudit pi cap cu ascàpirat,
Ma multu nu ashteaptà s-u ascultsà
Bunbunidzarea-a chiritului
1973

dichimisorlu

Tuts noi cara s-avem sentimentì,
Atumtseara, canà dealihea nu easti poet;
Tas-adarà ahtari, de facto
Noi dichimiseatoràm
1999

prostotii-naivitati

Canà nu mi cunoashti ahàt ghini
Ca cum tsi mi cunoscu singurlu;
Ma sh-piningà atsea, shtiu
Càt putsàn singurlu mi cunoscu
1973

ti scànjisitura

Scànjisiturà easti càndu tsà aduts aminti shi pi nai njica nibunie
adratà-a aluntuilui

Taidia, shi s-u agàrsheshtsà nai ma marea nibunitati tsi-tsà-u ari
adratà altuvàrà

1977

hoarda shi peana

Tipichirut-i s-bats màna pi hoarda

Atumtseara càndu peana di scris easti tu tătseari

1993

ti profitisii

Cafiun om easti profitis

Cà bana di la singurlu ahurheashti

Sh-tut ashi bitiseashti

1988

ti tihea

Maca s-putem s-li azurpàm:

Di la politeismul, tinjia càtrà loclu shi stràpàpanjlji,

Di la religiile exterem-orientul, spiritualitatea,

Di la iudaismul, viziea shi stabilitatea,

Di la crishtinismul, vrearea shi ljirtarea,

Di la islamismul pasionatlu càtrà pitea,

Di la laitsizmul, achichàsearea shi dishclidearea,

Di la humanismul, aspiratsiile unitari,

Fàràdialtu atumtsea va s-him

Atsei nai hàrsitslji shi tihioshlji oameinj

1990

patrida

Easti unà cumatà di loc

Iu noi u bànàm libertatea;

Ea poati s-hibà shi multu mari, ca universiumlu,

Icà multu ma njicà, limitatà di imaghinatsia-a noastà

1990

vizia

...Càndu achicàsiu cà agiumsi oara ti integrari cu nàulu bitàrnu conducàtor,
ciratslji ahurhirà s-andreagà ti urnimiea-a lui dit soni.

El dzàsi:

Eliberats-và di materia, ashi cum eo am fàcutà càndu aveam shapti anj, shi a unlui oarfàn ficiuric dit màhàlálu lj-u dedu hari a mea vrutà agiucutoarà, a ficiuriclu alutusi sh-mi bågà sà zburàscu ti scupolu a hariljei.

Eliberats-và di senzualitatea, ashi cum eo am fàcutà càndu aveam shapti anj, càndu u feciu curbani vrearea ti uspitsàljea.

Eliberats-và di cunushtinsàli, ashi cum eo am fàcutà atumtsea càndu, tu ilichiea di shaptisprà yinghits di anj, dinasiu s-adun alàvdar cari mi dutsea ndreptu du mánjli a suetàljei, a nu càtrà puituirea.

Eliberats-và di reputatsia, ashi cum eo am fàcutà tu ilichiea di treidzàtsà shapti di anj càndu achicàsiu cà reputatsiea nu easti tsiva altu di càt fandazmà.

Eliberats-và dsi videarea metafizicà, ashi cum eo am fàcutà càndu aveam paturdzàtsà shapti di anj shi dealihiea-feciu hari a dealihiljei.

Eliberats-và di ominitatea, ashi cum eo am fàcutà la ilichiea di tsindzàtsà-shapti di anj, mi cunuscui cu hipocràtiea tu purtarea-a oaminjloru.

Eliberats-và di atselji tsi undzescu pi voi shi bânats ca aschetslji, ashi cum eo am fàcutà shi càndu aveam shedzàtsà shapti di anj, noari ta s-và armàna nitsi un oaspi.

Eliberats-và di minduerli, ashi cum am fàcutà eo càndu, tu ilichiea di shaptidzàtsà shapti di anj, dinàsiu sà scriu shi li pustuxiu càrtsàli cari mi lårdzea di nàtura.

Eliberats-và di truflu a vostu, cara s-putets s-adunats silà, shi tu dzua fixatà va s-putets s-và eliberats di bana tsi-u cunushtets, ta-s vâ inspiràts tu atsea tsi nica u ignorats...

1999

fragmenti di *emantsipatlu*

adiljatlu

(*tu ninti di rescularea-a hirolui shi a loclui*)

Mi aflai cu adiljatlu fronim, pitrundearea-u vselena-fàrà chinari shi fàrà chiro.

Continuam sà hulindàredzu ahàt chiro càt nji eara dat s-adilj shi ashi tut ma cu silà s-u aduchescu bana, ti atsea cà atumtsea cu mizii agiumshu dealihea s-escu parti di aestà banà.

1995

cànticlu

(tu sfera iu tsi bânàtorlji defтуру sh-u amintarà libertatea)

Armatili anamisa s-agudirà ti vârnú loc; sh-tu soni lu alàsarà sh-atsel loc sh-u turnà libertatea, tu amintirli a oaminjloru armasi mash cànticlu tsi lu mindui omnu ghenial pànà adra efortu ta s-lji puituiadzà ocupatorlji tsi eara tu polim! Nitsi el nu putu ta s-lji puituiadzà cu cànticlu a lui fuviroshlji ocupatorr. Tipichirut. Nàtura tu yinitorlu lu prispuni cànticlu ti bana, a expeditivâljei minti shi a silâljei – pisti pulji, arburle, ghiolurle.

1977

poema

(tu epoha-a sirinitatileji, pi mealurle ali Volga)

Amintirli pi unà dunjai mi toarnà càtrà poema-a nicunuscutlui autor tu cari sà spuni:

Hiljlu-a mel,

Càndu unà dzuà ti mini va s-eshtsà cu nostalgii,

Atumtsea càndu, anchisearea, va s-escu parti di lumea di dinclo,

Bàneadzà-u bana anplinà,

A càndu, dupu arada, sh-tini càndu va ti fats parti di alantà lumi,

Atumtsea yina tu chelia-a mea,

Tu uscarea shi guliteatsa-a mea.

Va mi aflu tu a mea reputatsii,

Cu peana tu mànà, ninti prosuplu a frândzâljei albà

Tu urmarea dupu altu ahurhit

1997

shcarpà

(tu stulnumintul romantic, tu pustilia, tu Mongolia)

Mi prifeciu tu amutà shcarpà cari vârnàoarà canà nu s-ari apruceatà di ea.

Erotisitslji cari s-astàvârsea aproapea di minivreaarea – a lor u zugràpsea tu cheatrà, ta s-armànà màrtur ti-a lor senzualitati.

1995

ti scrupulà

(màrturisirea di chirolu alumtariljei)

Eara lipsità s-conlucredzu u unà personà cari nj-eara destinată. Dipriuna deadun cu puterli li eliberàm uzdili-a idializmului di tinireatsa-a noastă shi a dulstsiljei reputatsii ta s-putem s-lji nàstritsem alantgsàlji tinir.

Adicà, atsel ca metod ti banà u aleapsi politica shi s-featsi niscântu cunuscute om. El s-coondutsea ca un tiranin shi cu chiafeti tu el. Cându lu antribai ti tsi u adarà atsea tsi u adarà, shi tsi s-featsi cu a nostul idealzmu shi, ahorghea, ahorghea tsi s-featsi cu idiea ta s-lji nàstritsemu alantsàlji, elu-ànj dzàsi, cà lipsea s-lu apurà shi veaglji atsea tsi eara amintată.

1997

ti atselu tsi s-turnà

(aclo iu nu egzistà nitsi chiro nitsi loc)

Mi am turnata fàrà s-voi, di aclo di-iu nu egzistà nitsi loc, nitsi chiro, nitsi lucruri tsi pot s-hibà aduchiti...

1997

impozantlu

... Moartea s-anvârtea anvàrliga chelia-a Impozantului. Tu un stulnumintu, cum s-adutsea anvàrliga di imira banà aushlui om, ea, lu agârshi Impozantlu.

Pit actsia cosmica Impozantlu s-tucea cu nătura, taidia ca creaturili ninti sh-dupu el, cu atsea s-fătsea parti di andriptatea cari el s-pidipsea multu chiro s-u achicàseascà.

Fumealjea shi dunjaea alàga di catătut ta s-lji-u da efharistisirea – tinjia dit soni a marlilui om. Niscàntsà tu-a lui chelii aducea mushatà anjurizma shi li predica a luilui caracter ca Alju. Altu spusirà ca vidzurà cu ocljilji a lor aurà di lunjinà tsi zvumea dit chelia-a lui shi lu proclamarà ca profitor. Atsel ma ninti faptul a luilui cama mari hilj lu dishclisi testamentul a paplui a lui shi lu dyivusea pi analtà boatsi ninti a tutulor tsi eara vinit s-lu ascultà.

"Dyivusits-lu testamentul shi judicats ti bana-a mea shi ti miràchli a meali pi loclu shi adutsets-và aminti cà-a mea bana nu era ma importantà di a vostili bani, taidia ca cum nitsiun altu anamisa di voi, nu easti ma importantu di alantul. Eo nu earam altu tsiva dicàt un altu om, prot dit arada atsilor tsi u emantsipa minudiearea-a lui, ma am aspirantsà cà noari s-escu atsel dit

soni tsi deadi di cunuscutlu, ca cum nu escu nitsi protlu nitsi atsel dit soni di atselji tsi-u amintară libertatea.

"Dzua cându anjgljutai eara sàrbàtoari shi andamusea completà-a elibirariljei a egzistentsàljei-a mea, a tsi s-adutsi pàna di murmintul a mel – voi atsel s-hibà ca a tutulor oaminj, s-hibà tu chelia-a mea, a stri murmintul sà serie: - *aoa s-discurmà un citatsen a Veardiljei vali*. A dupu atsea cheliea-a mea s-armànà dishclisà, ca di cafidzuà, shi s-armànà ahtari catsi easti, fàrà s-hibà restauratà icà ornomentatà, pàna atumtsea cându mira va s-dzàcà s-u priadarà pulbiri.

"Vrutsliji-a mei hàrsits-a ti mini, ti atsea cà càt multu va s-làrdzeascà loclu, lipsa-a loclui va s-hiba nica ma largu shi càt tsi ma multu va s-egzistà chirolu, fàrà chirolutatea vas-hibà nica ma lungà. Shi càt s-eara silnoasà aduchearea, fàrà duchearea i ma silnoasà ma càts-shi s-hibà ti daima egzistarea, niegzistarea easti nica ma mari".

Mailu 1996

fragmenti dit *integratlu*

frixi

U apurisiu noaptea tu noapti, ca chicuta pit cupriea; u anjuru shi dupu atsea u alasu a singurà-lj chefi a miràljei.

Dupu atsea armàn s-mutrescu shi s-lu veglju s-yina taxiratlàlu. Tu ahurhit mash noaptea, a dupu atsea sh-tu hàryiye, a tu soni sh-tu cafiun stulnumintu a dzuàljei. Ti atsea cà-a nostu oaspi s-anvitsà pi-a lui profesii, shi fàrà s-arushuneadzà ca tu ahurhit, adarà efortu s-poartà cu rpogram practic shi cu profesionalizmu; agiunsim pàna aclo tsi cându nà stàvàrsim oara dit soni shi oclji n-troclji nà mutrim, eo earam atsel tsi mi acàtsà arushinea- a nu el.

1999

integrarea

Tora, cum am càsttigà cà màrturisearea-a judicatlui shi pledoaria-a apàratorlui bitisescu, Dumidzalu-Judicàtor, lipseashti s-lu ljea zborlu, shi pana tu stulnumintul a tàtsearilje s-u sustsàna judicàtura.

Sh-ea, ca dit scutidos ambis s-veadi unà lunjinà, tu idgheoarà sclav shi nàu loc a libertariljei. Pit ea tătsearea bagà s-lu cunushtem Dumidzàlu – Judicàtor shi-s-lj-u ascultàm detsiziea. Cu oclji anclish mi apruceai fàrà treanbur. Aràdoacica cutii di videalà mi prezentà ninti–a Dumidzàlui-Judicàtor cari u spuni detsiziea. Tsi s-andrupashti stri mintea-a omlui, cari manir easti viryinitatea; atumtsea cu zori vidzui cà mi aflu ninti a singuràljei, cà tuti contrasturi s-ashtergu shi s-tihiseashti integrarea.

Ashi, ea-mi, tu idgheoarà ninti a profitarlor shi ninti a oaminjlor tu nivoli. Mi aprochiu la elj shi mi integredz tu elj, tu numa-al Dumidzàlu-Judicàtor, tu idigheoarà shi cu el, ti atsea cà tuts noi; u avem idghea mirà; factu easti cà scrupulà nu easti altu tsiva, dicàt granitsà-a ominitescului echilibru, a nu spuni ti fàrà mårdzinatili scupouri tsi duc pàrà la posibilitàtsli ti alàxsiri a detsiziloru. Scljeamà, ea-mi deftur tu putearea di cari vàrnàoarà nu dinàsiu s-escu unà parti, ea-mi tu bânarea shi tu guliteatsa cari vàrnàoarà nu li alàsaiu. Ea-mi cadealihea integrat tu putearea-a creaturilor shi dit guliteatsa, ti atsea cà dupu moartea noari ta sà zburascà ti priadrarea tu pulbiri.

1998

calitorlu

Dupu bânarea pi loc, anplin cu nostalgii dupu atsel loc ninti a estàljei banà, ea-u continuedzu hulindàritatea.

Bànedzu fàrà dinàseari cu-a meali amintir dipi loclu sh-dupu multili holindàritàts. Arpit fàrà s-am vârnù anbodjiu tu chirolu shi tu lãrdzimea-oclu.

Càt tsi, nintedzu pi calea-a apsoluteshtsàlor cunushterr shi-a andriptatiljei univerzalà, anchisescu tu alàxearea pi tut atsea tsi lu suprastructureadzà, va-lu anprimieadzà sh-va lu suprastructueadzà Omlu. Omlu, armàni, yara, unà temà tsi nj-u ocupeadzà mintea; atsea easti tema tu ligàturà cu singurlu Om, cu aluilui banà di cafidzuà, cu a luilui nàuntreascà bânari, cu a lui libertati.

Ti atsea tsi, fàrà Omlu, cari va s-hibà sensul a banàljei shi a moartiljei? Cari va s-hibà sensul a puteariljei cu-a ljei dauà prosupuri: cunushteara shi libertatea.

A dupu atsea mi antreb: ti tsi pi loclu tihiea nu-lj easti tu m`na-a Omlui?

Màrturisescu cà escu tihios tu bana-a omlui di aclo di bana, ti atsea tsi aclo putui s-escu singurlu eo. Ma tsi s-fatsi cu bana pi loclu?

Poati li s-hibà ma bunà?

Desi s-poati s-lu lucredzu atsel lucru dit loclu iu mi aflu?

"Mash moartea bagà càpachi-a agiunaticlului shi a nisuturariljei, pi somnul a pistimenlului shi pi somnul a curàjoslului, a intelegentsaljei-a anvitsatlului shi a nianvitsatlului. Mash pit moartea, tu soni s-bagà paritetlu anamisa tuts".

Fàrà sumnjà, tsentrul a provocatsiljei a mea easti Omlu. Ma, dimi escu tu complet integratsia cu El shi cu Vselenà, di aclo di chirolu shi di aclo dupu loclu, tu bana shi tu moartea? Ca rezultat di tsiva, ti tsi va s-escu àngàiljat?

Eo escu atsel cari pot a vauà s-và-lu spun atsea, libirat di turliuri zburàrr, angràpsit icà minduit.

Eo escu atsel tsi fudzi liberat di turliurri minduerr, màrginàr shi nimàrginàr.

Eo escu atsel cari fudzi liberat di Uminitatea, di gaileadzli shi di pidimadzli pi di aestu loc.

Eo escu atsel cari fudzi liberat shi di gritlu ti emantsipatsia, di cunushtearea apsolutà shi di nindriptatea univerzalà. Càlitor shi omlu tu idieaoarà, liberat di Ddumidzàlu a Vselenàljei. Càlitor, shi, nai tu soni, Dumidzàlu a Univerzumului, liberat, dupu a mea voljà, di Omlu.

Eo escu càlitor; càlitor shi Om, càlitor shi Dumidzàlu a Univerzumului.

Eo escu eliberatlu; liberatlu shi Omlu liber, shi Dumidzàlu a Univerzumului.

1999

fragmenti di *anghiàtorlu*

atsel dit soni

... Tu stulnuminturli di bitisita-a banàljei anghiàtorlu, ma coptu minduea, sh-vini pàrà di atseali conclusii:

Dumidzà s-fatsi, creashti shi dupu atsea ausheadzà tu mintea-a oaminjlor. Niscàntsà sh-fantazirescu dupu a lorlor figurà, cu minduearea cà Dumidzà lu adara omlu mash ta sh-facà hazi cu el.

Alantsàlji, ca candu là easti fricà di El, u adara atsea cu un scupo ca cum s-u treacà bana. Tu efortul sh-urmarea s-lu aflà Dumidzàlu, faptu dupu a lui fizionomii, cu aushearea-lj tu chirolu shi loclu shi chirearea-lj si anamisa nàtura shi guliteatsa, omlu agàrsheashti cà ti un stulnumintu ashteardzi tut shi tut cu tut lu integreadzà tu càftàrli a singurloru, sh-tu atsea tsi nu là easti lipsità.

Omlu, atsea creatură-a mindueariljei, di cându va-u cunoască moartea, tut ma multu easti acâtsat di frica. Ca rezultat di tsiva, el nu poati s-aibà apruchiturà càtrà libertatea shi integritatea cu idghi ayunjisiturà-immnari ca shi alantili elementi a nàturâljei shi a univerzumului.

A lui lji armâni obligatsiea deftur s-u bagà tu protses minduearea ta s-li amintà atseali dauà contsepti.

Tsi s-adutsi pi alantili, cu anghisarea-u bana dupu tutatsea, el lu mindueashti ca identic cu roljea tsi u ari ti el ma shi ti eta tutà. Ma, yara tu aestà tihisiri el nu poati ta s-hibà unic cu unà fatsà, a singurlu om nu va s-poatà s-facà Dumidzà?

Tu urmarea ti pisteaa-a omlui, yara, nà lãrdzim di-a noshtsãlji nai aproapea. Tu aestà oarà lipseashti, sh-ma ghini va s-hibà cama multu s-aproachi uminitatea pàna di singurlji shi s-u aproapei uminitatea pit-a ljei màrr anãltsinj.

Cându s-fatsi zbor ti pisteaa, ea easti nai ma bunlu bàrnu ti ascàpari a Omlui, ma yara nu-i ascàparea sigurà. Di aoa priasi cà mirachea ti functisonari, ti lucrari, tu hàiri a uminitatilje s-fatsi nai siugurlu shi nai ma buna cali ti ascàpari.

Dzãlju, aseara Omlu lji si anclina-a nàturâljei fàrà s-ãlj facà znjilje.

Azà Omlu-u ufilizeadzà nàturà ta s-u pliguiascà. Pànà tora el lu apura bãnaticlu a singurlui tu istoriea-a triclutlui pit ayalnica evolutsii. El poati ta s-hibà apàràtor pi unà lumi cari ninteadzà tut ma multu shi ma ayonjea.

Anghisàtorlu, tu soni, cu concluzia cà nu egzistà canà shansà tu yinitorlu ti lumea tsi totàna easti anpàrtsatà di singura-lj, Cara s-aibà tu videari difirentsãli dupu rasa, limba, teritoriili, pisteaa, dogmà -cà el ahtari ca tsi easti u aproapei mash lacomia. Nafoarà di atsea lumea va s-hibà acàtsatà di plictisiri shi nu va s-poatà ta s-aibà aspiratsii càtrà humanizmul.

2000

dit *himmili*

9

Eo escu nàulu nat, tinirlu,

Aushlu, ti etili tuti,

Eo escu tatàlu, eo escu curmari,

Eo escu dada, eo escu tsitsirarea

Eo escu fàràbanaticlu, nipuituitlu,

Eo escu cultura, tseatsirlu,

Eo escu bunteatsa, harea,
Malàma, urfâneatsa

Eo escu vrearea shi minduearea,
Angàrnjia, niefharistisirea
Eo escu aspirantsa, ashtiptarea,
Tihia, mira

Eo escu minduearea, ndriptatea,
Pistea, mirachea,
Eo escu prividzàtor, vidzutorlu
Eo escu tu cafiunà steauà càlitoarà

Eo escu bana, moartea,
Bànaticlu, niegzistarea,
Eo escu Dumidzàlu, eo escu nimuritoara,
Eo escu integritatea, tsivalu

Eo escu Omlu
2000

11

Eo egzistu, scljeamà cà escu responsabillu,
tini egzistedz, ca rezultat di tsiva esentsialà,
noi egzistàm – ashi noi egzistàm,
Ispetea nà leagà,
Nà diszleagà solidaritatea.
Ti bunlu shi nibunlu
Borgia nà leagà.
2000

fragemnti ti *alfa-omega*

sàt chirut chiro
S-ti leagànj stri iluziili
Cu aspirantsa ti unà andamusi icà un bash;

Càt chirut chiro
Pàna tsà-u mnindueshtsà niagiundzirea shi anghisedz;
Càt chiro va s-cher
Pi loclu, pi amarea shi tu aerlu
Pàna calàturedz;
Dumidzalim! sh-piningà tut caimo
Ti aestu chiro fàrà sens chirut!
2002

tu ligàtura cu bana
Di càndu u aflai calea ti turnari
Shi ahurhii s-minduescu shi s-antreb
ma nu sh-fàrà scupo
Agiumshu pàna di multi antribàrr dicàt apandasi.
2002

làcàrnjili dit soni
Mash tsi curarà
Làcàrnjili a dispàrtsariljei –
Nvirinati shi caldi
Ca ti unà dispàrtsari?
Icà hrioasi sh-muzicali
Ca ti unà nauà cunushteari?
Làcàrnjili dit soni mash tsi s-virsarà
Ca gljets
Shu-nj diadirà curaji s-mi alàxescu
Sh-ea mi alàxsescu
Cu harauà tsi mi aleg di alantsà!
Cantu un càntic,
Càntic ti fudzeari tsi lu angràpsiu nàoarà:
lu càntu ti prota oarà,
Tora càndu puterli mi alasà
Ti tu oara dit soni:
lu càntu cu aspirantsà cà
Cà tu-a ljei bitisiturà va s-pot ta s-fug:
Sh-ea-mi, anchisescu,
Ea-mi, dupu sàrtsia-a harauljei fug.
2002

*dit interzburàtorlu***cain**

Tsi adrash, Caine, tsi adrà omnu di tini?

Sh-lu vâtàmà-a lui frati icà el eara mash Omnu cari ti judicà ti moartea-a lui di càndu ti mindui tu a singurlui imaghinatsii?

Cara s-hibà dealihea Dumidzà lu tinjisea Avela, a nu tini, ca-àlj-li aproucheashi curbanili, cu atsea tsi li fàtseshi a tali nanaparti deadun cu a ta vrearì càtrà El sh-tu atsel momentu nu- u aduchishi a ta zilipsiri, eo escu simflu s-tsà dau lishureshtsà conditsii, a tsea creaturà fàrà puteari, a mintiljei shi a truplui a tâl. Ma cara s-tihisea Avel s-ti vâtàma tini, contra tuti apuduximi-argumenti a vreariljei càtrà dumidàa, atsea vârnàoarà nu va s-puteam s-lj-u ljertu.

2002

ti njuluyeearea

Lu aflu aclo acrafasit. Deftur lu aflu aclo, ahundupsit tu-a luilui curbani pànà tu moarti, ta s-lu ascapà alantul. Lu aflu loclu ti alàxiri anamisa noi dolji, a noi poti cà him unà.

2002

moari di vimtu

Di multu ti am càftatà, Servantes, ma nu-ti aflu, dicàt lu aflu mash Don Chihot ancàlar pì unà Resiinantà, pì calea càtrà la moarile di vimtu, a cu el pistimenlu sots-a lui Sancio, alinat pì yumarlu.

Tini lu adrashi nimuritor Don Chiot, o, tinjisite Miguel, tu duhlu shi tu imaghinatsiea-a oaminjloru, sh-atsea easti multu bun; cà eo ti am minduità tu càftarea-a unâljei altà avanturà ti heriulu a tâl, a atsel eshtsà singurlu tini.

A noastà avanturà seljeamà-i, a doilor noi, easti dizvèlearea al Don Chihot shi al Sancio.

2002

dag

Earai atsel di a daoa personà cari ai agiumsà s-eshtsà secretar a Organizatsiljei Natsionilor Unite, Hammanrskjold.

Agiumshu tu Suedia, statlu cari di multu nu shtie ti polim. Aveai ca misii ti consolidarea-a isiihiljei tu lumi. Tini earai om di obligatsii shi lucrui cu suxesi. Catsi hâhàri nà lo tora càndu u mutrim idyeya Organizatsii cari s-featsi hlanburàpurtàtor a unilateralismului shi a unicâljei idei!

2002

hiiljji

Hiljilj-a tòi Gheorge Washington, eliberatorlu a Statilor Uniti ali Americhii. Mutrea-lj a tòi hilj, tini cari ti pidipseai cu tinjie shi merà ti un ma bun-a uminitatiljei, mutrea-lj dauà etti dupu a-ta fudzeari cum lu ocupeadzà loclu sh-làrdzimea pàna sh-la Mars, cu càftarea-là-a resursilor acvatitsi, cu alàsarea-là-u apa multà shi chischinà-a loclui, s-hibà alàsata murdaripsità shi ti atsea lji judicà milioani oaminj fàrà avearea s-moarà di seati.

Ahtàrr li-hilj vrei, o, Washington?
2002

fragmenti dit *amintirli*

dit *introducsii*

O, hiljlu a mel,

Di càti ori paplu-a tál nj-spunea shi diftursea cà el tsifriile lu au vătàmatà, vrea sà spunà cà lucurlu a lui ligat cu administratsia – lu làrdzi di scriearea. Eo mea, voi ta s-tsà dimàndu, cà ma lishor literili mi zdrumarà, ti atsea cà, important, li ardàpseam aclo iu tsi nu-là-eara loclu, ca egzamplu, tu multi operi niliterari. Ma yali mi arcarà dit operili literari, unitsili tsi u adarà riznitsa-a operilor.

Tini, cari eshtsà urmarea-ts dupu libertatea, Lipseashti s-ashtii cà cafiunà omineascà creaturà ari zàrtsinj cu cari lipseashti s-hibà chiafets, fàrà difirentsà catsi suntu shi sum unà conditsii: s-lu amintà cvalitetul shi s-veaglji di hirisiriera.

A ta zàrtsinà sà-sàligeheashti tu pulbirea-a stràpàpànjlør, a apostoljlør shi a aljloru; Eo nu va s-voi sà zburàscu mash ti atselji tsi suntu ghini cunuscuts, ma tu idyea merà shi ti profitarlji, apostolji shi alji cari suntu priumpluts cu shteari shi culturà, ca cum shi ti tuts cari tsi u-bàneadzà uminiteasca ettà tu duhlu a chirolui a lor.

A tali zàrtsinj, hiljlu a mel, s-afl' tu orientul, tu loclu tsentral:

Aramaeljtsàlji, cari lu aflarà uncl Dumidzà, tsà-u deadirà numa EL, ti atsea cà Naaman easti a lui huzmichear. Tsi s-adutsi pàna di Naaman di Siria, Capidanlu a Aramaeljtsàljei armata, el eara yitràpsit di leprà, tu etta nauà ninti di Hristolu, di partea-a profitarlu Elisey, cari s-là shapti ori tu apa di Yordan. Ma sh-nica ma multu di atsea, armeyschi eara shi limba-a Hristos. Tu idyea merà tini eshtsà hiljlu ali Fenichiya, shi a loclui a Canaantsàljilor cari sh-u minduirà cartea-scriearea, sh-nu-s andultsirà di atsea dizvèleari multu chiro cà s-avutsàrà cu tsivilizatsiili a lantorlor shi singurlji sh-lu chirurà a lorloru identitet.

Tini tu idgheoarà eshtsà sh-hilju-a Arachloru cari armasirà nialàxits tu cauza-a lor ti ndriptatea pit a lorloru cunuscuti facti cari tora suntu tu negurà shi ti cari ari njicà shi slabà aspirantsà cà tu vàrnu chiro va s-anyeadzà.

Tini hiljlu ali Liban shi a tali suxesi easti vidzutà pi padea indicividuà, ma nu shi pi padea-a natsiiljei, di partea-a mercantilizmului tsi cu tut u acàtsà.

Tini, tu soni, eshtsà hilju a bàsearicàljei orientalà, anzàrtsinatà tu Isturia, càtu shi s-hibà anpàrtsatà. A lejilor càntàtori pi himnili cafì dzuà anàltsesu himni tu numa al Dumidzàlui.

Hiljlu a mel, s-eshtsà chiafet tu tuti aesti càljuri, o, hilju, ljea-li stri tini shi adutsi-ts aminti tut ma multu pi elj, ti atsea cà sh-tini tu idyeaoarà hillj a stulnumintului shi a tutàljei uminitati.

Sh-nu agàrshea cà eshtsà hilju a famililjei a curi membri vàrnàoarà canà nu pidipsea.

Ti atsea-a omlui lj-easti ghini s-u umplà-a lui uminiteati shi s-nu vatàmà cana.

S-ai libirtoasà minti, pàna sh-tu zàndànjlì tu cari va ti afli di ispetea-a niandriptatlu judicat, tu loc ta s-eshtsà ancrcat di aràsà aspirantsà ti libertatea...

1988

الثقافة بالمجان

Ath-Thaqafa bil Majjan

Série littéraire gratuite établie et dirigée depuis 1991 par
Free of charge literary series established and directed since 1991 by
Serie literaria gratuita establecida y dirigida desde 1991 por
Naji Naaman

najinaaman
an-najiyyat

AN-NAJIYYAT

النَّجِيَّات

© *Tous droits réservés* – All rights reserved – *Todos los derechos reservados* – الحقوق محفوظة
Maison Naaman pour la Culture & www.najinaaman.org